

Dejvid Almond

Skelig

Prevela
Aleksandra Trivan

■ Laguna ■

Naslov originala

David Almond
SKELLIG

Copyright © 1998 David Almond

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Freji Grejs

Prvo poglavlje

Pronašao sam ga u garaži tog nedeljnog popodneva. Samo dan nakon što smo se preselili u Falkoner roud. Zima se bližila kraju. Mama je rekla da se selimo baš na vreme da dočekamo proleće. Nije bilo nikoga. Samo ja. Ostali su bili u kući uz doktora Smrt, zabrinuti zbog bebe.

Ležao je tamo u mraku iza sanduka za čaj, u prašini i prljavštini. Činilo se kao da je oduvek tamo. Bio je prljav, bled, sav isušen i mislio sam da je mrtav. Kako sam samo pogrešio! Uskoro sam počeo da uviđam istinu o njemu – da na svetu ne postoji biće kao što je on.

I mi smo taj prostor nazivali garažom jer je upravo to bio izraz koji je upotrebio agent za nekretnine, gospodin Stoun. Zapravo je više podsećao na mesto na kojem je planirano raščišćavanje terena nakon miniranja zgrade, na deponiju ili jedno od onih starih skladišta koja upravo ruše na keju. Stoun nas je poveo kroz vrt, odškrinuo vrata i svojom malom baterijskom

lampom obasjao unutrašnjost prostorije. Proturili smo glave s njim kroz otvor.

„Treba da osmotrite svojim umom“, rekao je. „Zamislite kako će izgledati očišćeno, sa novim vratima i popravljenim krovom. Gledajte na ovo kao na divnu garažu za dva automobila.“

Pogledao me je, a onaj glupi osmeh nije mu silazio sa lica.

„Ili možda kao prostor za tebe, momče – sklonište koje biste koristili ti i tvoji drugari. Šta kažeš na to, a?“

Skrenuo sam pogled. Nisam hteo da imam ništa s njim. Svuda po kući bilo je isto. Osmotrite svojim umom. Zamislite samo šta biste mogli da uradite. Tokom čitavog razgledanja razmišljao sam o starom Erniju Majersu, koji je ovde godinama živeo sam. Bio je mrtav skoro nedelju dana kada su ga pronašli ispod stola u kuhinji. Upravo to sam video kada nam je Stoun rekao da osmotrimo svojim umom. Čak je te reči upotrebio i kada smo ušli u trpezariju i ugledali napuklu ve-ce šolju u uglu iza pregrade od iverice. Samo sam želeo da učuti, ali on je prošaputao da Erni pri kraju nije bio u stanju da se penje uz stepenice. Krevet mu je spušten i postavljen je toalet kako bi mu se olakšalo. Stoun me je pogledao kao da misli da ja ne treba da znam takve stvari. Želeo sam da izađem, da se ponovo vratim u našu staru kuću, ali mama i tata su sve ovo prihvatili. Nastavljali su kao da je u pitanju bila neka velika avantura. Kupili su kuću. Počeli su sa raščišćavanjem, ribanjem i krečenjem. A onda je beba došla prerano. I bili smo tu gde smo.

Drugo poglavlje

Gotovo sam ušao u garažu te nedelje ujutru. Uzeo sam svoju baterijsku lampu i osvetlio unutrašnjost. Vrata koja su vodila ka uličici iza kuće otpala su pre više godina i gomila grubih dasaka bila je zakucana preko ulaza. Grede koje su držale krov bile su trule, a sam krov se ulegao. Delovi poda koji su mogli da se vide između silnog otpada bili su napukli i puni rupa. Ljudi koji su iznosili smeće iz kuće trebalo je da ga iznesu i iz garaže, ali čim su videli kako ona izgleda, rekli su da neće čak ni ako bi dobili dodatni novac za to. Tamo je bilo starih komoda, sudopera, vreća sa cementom, starih vrata prslonjenih uz zidove, ligeštula sa istrukelim tkaninama. Namotana užad i kablovi visili su sa eksera. Gomile vodovodnih cevi i ogromne kutije pune zarđalih eksera ležale su razbacane po podu. Sve je bilo prekriveno prašinom i paučinom. Malter je pootpadao sa zidova. Na jednom zidu nalazio se prozorčić koji je bio veoma prljav, a ispred njega je bila rolna iscepanog

linoleuma. Sve je mirisalo na buđ i prašinu. Čak su se i cigle krunile kao da više nisu mogle da izdrže teret. Delovalo je kao da je čitavom mestu bilo dosta svega, da će se samo urušiti i kasnije biti raščišćeno buldožerom.

Začuo sam nekakvo grebuckanje u jednom ćošku, sitne korake, a zatim se sve umirilo.

Stajao sam skupljajući hrabrost da uđem.

Baš sam hteo da zakoračim kada sam začuo mamu kako viče na mene.

„Majkle! Šta to radiš?“

Nalazila se kraj dvorišnih vrata kuće.

„Zar ti nismo rekli da sačekaš dok ne budemo sigurni da je bezbedno?“

Koraknuo sam unazad i pogledao ka njoj.

„Pa, zar nismo?“, vikala je.

„Jeste“, odgovorio sam.

„Izlazi smesta! U redu?“

Gurnuo sam vrata i ona su se dopola zatvorila na onoj jednoj šarki koju su imala.

„U redu?“, prodrala se.

„U redu“, rekao sam. „Da. U redu je. Dobro.“

„Zar misliš da nemamo o čemu drugom da brinemo nego o tebi glupanu na koga će se srušiti ta jadna garaža?“

„Imate.“

„Samo se skloni odatle! U redu?“

„Dobro. Dobro.“

A onda sam se zaputio u divljinu koju smo nazivali svojom baštom, a ona se vratila nervoznoj bebi.

Treće poglavlje

Bašta je još jedno mesto od kojeg se očekuje da bude divno. U njoj bi trebalo da budu klupe, sto i ljuljaška. Gol bi trebalo da se naslika na zidu kuće. Takođe će tu biti i ribnjak pun riba i žaba. Ali ničega od navedenog još nije bilo. Trenutno su tu samo koprive, čičak, korov, izlomljene cigle i gomile kamenja. Stajao sam šutirajući glavice maslačaka, kojih je tu bio mali milion.

Posle izvesnog vremena mama je ponovo viknula i pitala hoću li da uđem da ručam. Dobacio sam da neću i da ću ostati u bašti. Donela mi je sendvič i limenku koka-kole.

„Žao mi je što je sve tako grozno i što smo užasno raspoloženi“, rekla je.

Dodirnula mi je ruku.

„Ipak, razumeš. Zar ne, Majkle? Zar ne?“

Slegnuo sam ramenima.

„Da“, odgovorio sam.

Ponovo me je dodirnula i uzdahnula.

„Biće opet sjajno kada se sve sredi“, rekla je.

Sedeo sam na gomili cigala prislonjenih uz zid kuće. Jeo sam sendvič i pio koka-kolu. Setio sam se Rendom rouda, odakle smo došli, i svojih starih drugara kao što su Liki i Kut. Oni su sigurno sada na glavnom terenu i igraju utakmicu koja će trajati čitavog dana.

Onda sam čuo zvono i kako ulazi doktor Smrt. Ja sam ga prozvao doktor Smrt jer mu je lice bilo sivo, po rukama je imao crne pege i nije umeo da se smeje. Video sam ga jednog dana kako pali cigaretu u svom automobilu dok je odlazio od nas. Rekli su mi da ga zovem doktor Den i tako sam ga i oslovljavao kada sam bio primoran da razgovaram sa njim, ali on je za mene bio doktor Smrt i to mu je mnogo više pristajalo.

Popio sam koka-kolu, sačekao trenutak i onda sam ponovo otišao do garaže. Nisam imao vremena da skupljam hrabrost niti da samo stojim osluškujući grebucanje. Upalio sam baterijsku lampu, duboko udahnuo i na vrhovima prstiju ušao pravo unutra.

Nešto malo i crno pretrčalo je preko poda. Vrata su zaškripala i krcnula, a onda se sve utišalo. Snop svetlosti lampe probijao se kroz prašinu. Nešto je uporno grebalo u čošku. Prišao sam lagano i osetio kako čelom kidam paučinu. Sve je bilo nagurano – stari nameštaj, kuhinjski elementi, zamotani tepisi, cevi, gajbice, letve. Sagnuo sam se da prođem ispod creva za zalivanje, užadi i torbi sa alatom koji su visili sa plafona. Još paučine zakačilo mi se za odeću i kožu. Pod je bio izlomljen i pun neravnina. Odškrinuo sam jedan ormarić, usmerio baterijsku lampu ka njemu i ugledao milione žižaka kako beže. Zavirio sam u ogromnu teglu i ugledao kosti

neke manje životinje koja je unutra uginula. Mrtvih zunzara bilo je na sve strane. Tu je bilo i prastarih novina i časopisa. Usmerio sam lampu prema jednom i video da je izašao pre skoro pedeset godina. Pažljivo sam se kretao. Pribojavao sam se da bi svakog trenutka sve moglo da se uruši. Prašina mi se zavlačila u grlo i nos. Znao sam da će uskoro početi da me dozivaju i da bi bilo bolje da izađem. Naslonio sam se na gomilu sanduka za čaj, osvetlio lampom prostor iza i tada sam ga ugledao.

Pomislio sam da je mrtav. Sedeo je ispruženih nogu i sa glavom koja je bila naslonjena na zid. Bio je prekriven prašinom i paučinom kao i sve unaokolo, a lice mu je bilo mršavo i bledo. Mrtve muve popale su mu po kosi i ramenima. Osvetlio sam njegovo belo lice i crno odelo.

„Šta hoćeš?“, zapitao je.

Otvorio je oči i pogledao me.

Glas mu je zaškripao kao da ga godinama nije koristio.

„Šta hoćeš?“

Srce mi je ludački udaralo.

„Pitao sam šta hoćeš!“

Onda sam začuo povike iz kuće.

„Majkle! Majkle! Majkle!“

Krenuo sam lagano vukući noge. Izašao sam.

Bio je to tata. Išao je stazom ka meni.

„Zar ti nismo rekli...“, počeo je.

„Da“, rekao sam. „Da. Da.“

Počeo sam da otresam prašinu sa sebe. Pauk mi je visio sa brade na tankoj niti.

Zagrlio me je.

„To je za tvoje dobro“, rekao je.

Izvadio mi je mrtvu muvu iz kose.

Snažno je udario u zid garaže i ona se zatresla.

„Vidiš?“, rekao je. „Zamisli šta je moglo da se dogodi?“

Zgrabio sam ga za ruku da bih ga sprečio da ponovo udari.

„Nemoj“, rekao sam. „U redu je. Shvatam.“

Stisnuo mi je rame i rekao da će sve uskoro biti bolje.

Nasmešio se.

„Otresi svu tu prašinu sa sebe pre nego što te mama vidi. Važi?“

Četvrto poglavlje

Jedva da sam uopšte spavao te noći. Svaki put kada bih na trenutak zadremao, ugledao bih ga kako izlazi iz garaže i, prolazeći kroz divljinu, približava se kući. Video sam ga u svojoj sobi. Video sam ga kako ide pravo prema krevetu. Stajao je tu sav prašnjav i bled, prekriven mrtvim muvama.

„Šta hoćeš?“, prošaputao je. „Pitao sam šta hoćeš!“

Govorio sam sebi da sam glup. Uopšte ga nisam ni video. I to je samo bio deo sna. Ležao sam u mraku. Čuo sam kako tata hrče i kad bih se potrudio, mogao bih da čujem disanje bebe. Njeno disanje bilo je isprekidano i šištavo. Usred noći, dok je sve bilo u mrklom mraku, ponovo sam uspeo da zaspim, ali je ona počela da plače. Čuo sam mamu kako ustaje i hrani je. Čuo sam mamin gugutavi glas koji je umiruje. A onda je ponovo usledila tišina i zatim tatino hrkanje. Naprezao sam se da opet čujem bebu, ali nisam mogao.

Već je svanulo kada sam ustao i na prstima otišao do njihove sobe. Njena kolevka se nalazila kraj njihovog

kreveta. Ležali su i spavali čvrsto držeći jedno drugo u zagrljaju. Pogledao sam bebu. Zavukao sam ruku ispod prekrivača i dodirnuo je. Osetio sam kako joj srce brzo kuca. Mogao sam da čujem tanušni zvuk njenog disanja i osetim kako joj se pluća dižu i spuštaju. Primetio sam da je tu toplo, kako su joj meke kosti i kako je sićušna. Na vratu joj je ostao trag mleka koje je povratila. Pita sam se da li će umreti. Toga su se i plašili u bolnici. Pre nego što su je pustili da dođe kući, bila je u staklenom odeljku sa cevčicama i žicama koje su bile zabodene u nju, a mi smo stajali okolo i buljili kao da je u akvarijumu.

Izvukao sam ruku i ponovo je ušuškao. Lice joj je bilo mrtvački blede, a kosa crna i bez sjaja. Govorili su mi da treba da se molim za nju, ali ja nisam znao kako.

„Požuri i, ako već mora, ojačaj“, prošaputao sam.

Mama, koja je bila napola budna, ugledala me je.

„Šta si želeo, dušo?“, prošaputala je.

Pružila je ruku iz kreveta ka meni.

„Ništa“, prošaputao sam i na prstima se vratio u svoju sobu.

Pogledao sam dole ka divljini vrta. Kos se rascvrktao na krovu garaže. Pomislio sam na njega kako leži iza sanduka za čaj sa paučinom u kosi. Šta je radio tamo?

Peto poglavlje

Tokom doručka sam ih pitao šta će se sada dogoditi sa garažom.

„Kada će neko da dođe da to raščisti?“, rekao sam.

Mama je coknula, uzdahnula i pogledala ka tavanici.

„Kada budemo mogli da pozovemo nekoga da dođe“, rekao je tata. „Nije važno, sine. Ne sada.“

„U redu“, odgovorio sam.

Danas je bio slobodan, pa je mogao da se pozabavi kućom. Mama je vodila bebu u bolnicu na dodatne preglede.

„Da ne odem u školu i ostanem da pomažem?“, pitao sam.

„Da“, rekao je. „Možeš da izvadiš Ernijevu ve-ce šolju i da oribaš pod oko nje.“

„Ići ću u školu“, rekao sam.

Zgrabio sam svoj zapakovani ručak, gurnuo ga u torbu i zaputio se napolje.

* * *

Pre nego što smo se preselili, pitali su me da li želim da promenim školu, ali ja nisam hteo. Želeo sam da ostanem u školi u Keni stritu sa Likijem i Kutom. Nije mi smetalo što ću autobusom morati da putujem na drugi kraj grada. Tog jutra sam čak rekao sebi da mi je to upravo i potrebno kako bih imao dovoljno vremena da razmislim o svemu što se dogodilo. Pokušavao sam da razmišljam o tome, ali nisam mogao. Posmatrao sam ljude koji ulaze u autobus i izlaze iz njega. Gledao sam kako čitaju novine, grickaju nokte ili sanjalački gledaju kroz prozor. Pomislio sam kako samo na osnovu toga što ih posmatramo ne možemo da znamo o čemu razmišljaju i šta se dešava u njihovim životima. Čak i kada se radi o budalastim ljudima ili pijancima koji uđu u autobus, ljudima koji brbljaju gluposti i uzvikuju koještarije ili pokušavaju da ti kažu nešto o sebi, ni o njima ne možeš zapravo ništa da saznaš.

Želeo sam da ustanem i kažem: „U našoj garaži je neki čovek, sestra mi je bolesna i danas prvi put putujem od nove kuće do stare škole.“

Ali nisam. Nastavio sam da posmatram lica i lju-ljuškam se napred-nazad dok autobus skreće. Bio sam svestan da ako bi i mene sada neko posmatrao, takođe ne bi mogao ništa da zaključi.

Čudno je što sam ponovo u školi. Mnogo toga mi se dogodilo, ali je škola ostala ista. Raspućin nas je i dalje molio da uzdignemo svoje duše i glasove i iz sve snage pevamo u horu. Jeti je vikao na nas da se držimo leve strane po hodnicima. Majmun Mitford bi se zajapurio